

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

РОЗ'ЯСНЕННЯ

18.06 2021

№ 6

Щодо забезпечення права викривача на отримання інформації

Відповідно до п. 15 ч. 1 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції» до повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції належать надання роз'яснень, методичної та консультаційної допомоги, зокрема, з питань застосування положень цього Закону та прийнятих на його виконання нормативно-правових актів.

Ці Роз'яснення відображають позицію Національного агентства з питань запобігання корупції з метою забезпечення однакового застосування положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно забезпечення права викривача на отримання інформації про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації.

У Роз'ясненнях враховані результати правозастосовної практики Національного агентства з питань запобігання корупції.

У цих Роз'ясненнях вживаються такі скорочення:

Закон – Закон України «Про запобігання корупції»;

КПК України – Кримінальний процесуальний кодекс України;

КУпАП – Кодекс України про адміністративні правопорушення;

Національне агентство – Національне агентство з питань запобігання корупції;

повідомлення – повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону;

установа – спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції, державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, юридична особа публічного права та юридична особа, зазначена у ч. 2 ст. 62 Закону.

І. Прийняття та розгляд, перевірка і належне реагування на повідомлення як умова для здійснення повідомлення

Установи забезпечують викривачам умови для здійснення повідомлення, у тому числі, шляхом визначення внутрішніх процедур і механізмів прийняття та

розгляду повідомлень, перевірки та належного реагування на такі повідомлення (п. 3 ч. 2 ст. 53¹ Закону).

Для забезпечення правильного інформування викривача вищевказані стадії роботи з повідомленнями слід розуміти у такому значенні:

1) *визначення внутрішніх процедур і механізмів* – закріплення у локальних нормативних актах установи сукупності засобів, за допомогою яких в установі створюються умови та визначаються правила щодо прийняття та розгляду, перевірки та належного реагування на повідомлення;

2) *прийняття повідомлення* – отримання установою повідомлення через створені захищені анонімні канали зв'язку (канали онлайн-зв'язку, анонімні гарячі лінії, електронні поштові скриньки та інше);

3) *розгляд повідомлення* – вивчення та аналіз повідомлення з метою його оцінки щодо наявності фактичних даних, що підтверджують можливе вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень Закону, які можуть бути перевірені;

4) *перевірка повідомлення* – вивчення та оцінка фактичних даних, збір додаткової інформації, аналіз отриманих фактичних даних та зібраної інформації для прийняття рішення щодо наявності або відсутності ознак можливого вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень Закону.

Закон визначає проведення таких видів перевірок: попередня та внутрішня (службова) або розслідування інформації;

5) *належне реагування на повідомлення* – прийняття передбаченого Законом рішення/рішень за результатами перевірки повідомлення.

Закріплення у локальних нормативних актах установи внутрішніх процедур і механізмів прийняття та розгляду, перевірки та належного реагування на повідомлення є необхідною умовою як для здійснення повідомлень та їх дієвої перевірки, так і для заохочення й формування культури повідомлення.

II. Інформування викривача у випадках, передбачених законом

При здійсненні повідомлення у викривача, крім прав та гарантій щодо його захисту, виникають також права, пов'язані з отриманням інформації щодо здійсненого ним повідомлення, а саме:

1) бути повідомленим про свої права та обов'язки, передбачені Законом (п. 1 ч. 2 ст. 53³ Закону);

2) отримувати від уповноваженого органу, до якого він подав повідомлення, підтвердження його прийняття і реєстрації (п. 3 ч. 2 ст. 53³ Закону);

3) отримувати інформацію про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування за фактом повідомлення ним інформації (п. 13 ч. 2 ст. 53³, ч. 1 ст. 53⁶ Закону).

Закон визначає такий порядок інформування установою викривача щодо здійсненого ним повідомлення:

1) викривачу надається детальна письмова інформація про результати

попередньої перевірки за його повідомленням у 3-денний строк з дня завершення цієї перевірки (абз. 6 ч. 3 ст. 53² Закону);

2) у разі якщо отримане повідомлення не належить до компетенції установи, до якої воно надійшло, викривач повідомляється про це у 3-денний строк без проведення попередньої перевірки із роз'ясненням щодо компетенції установ, уповноважених на проведення перевірки або розслідування відповідної інформації (абз. 7 ч. 3 ст. 53² Закону);

3) у разі подовження керівником установи строку внутрішньої (службової) перевірки або розслідування за повідомленням до 45 днів, про це повідомляється викривач (абз. 9 ч. 3 ст. 53² Закону). Оскільки конкретного строку для інформування викривача про зазначене рішення керівника установи не визначено, рекомендується поінформувати викривача у 3-денний строк з дня прийняття відповідного рішення;

4) викривач має право подати заяву щодо отримання інформації про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування у зв'язку із здійсненим ним повідомленням. Запитувана викривачем інформація надається установою, посадовою або службовою особою, відповідальною за розгляд, проведення перевірки та/або розслідування у зв'язку із здійсненим викривачем повідомленням, не пізніше 5 днів після отримання заяви (ч. 2 ст. 53⁶ Закону);

5) за кінцевими результатами розгляду, перевірки та/або розслідування повідомлення (ч. 2 ст. 53⁶ Закону).

Таким чином, Законом встановлено такі види інформування установою викривача про стан та результати розгляду, перевірки та/або розслідування у зв'язку із здійсненим ним повідомленням:

1) обов'язкове інформування, незалежно від додаткового волевиявлення викривача;

2) інформування у зв'язку із додатковим зверненням викривача.

Окремо слід зазначити про наступне.

Законом встановлено певні відмінності перевірки повідомлень викривачів про кримінальні та адміністративні правопорушення, зокрема:

1) інформація про кримінальне правопорушення, одержана органами досудового розслідування, розглядається в порядку, визначеному Кримінальним процесуальним кодексом України (абз.абз. 4, 12, 15 ч. 3 ст. 53² Закону);

2) інформація про адміністративне правопорушення, одержана органами, уповноважені особи яких мають право складати протоколи про відповідні адміністративні правопорушення, розглядається в порядку, визначеному законом (абз. 16 ч. 3 ст. 53² Закону).

У зв'язку з цим зазначаємо про особливості інформування викривача щодо перевірки його повідомлення про корупційне кримінальне правопорушення та про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією.

Отримання викривачем інформації щодо перевірки його повідомлення про корупційне кримінальне правопорушення

Викривач як заявник у кримінальному провадженні має такі права на одержання інформації щодо здійсненого ним повідомлення про корупційне кримінальне правопорушення (ст. 60 КПК України):

1) *отримати від органу, до якого він подав повідомлення про корупційне кримінальне правопорушення, документальне підтвердження його прийняття і реєстрацію;*

2) *отримувати витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань.*

Окремо слід зазначити, що слідчий, дізнавач протягом 24 годин з моменту внесення відповідних відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань у письмовій формі повідомляє Національне агентство про початок досудового розслідування за участю викривача, підставу початку досудового розслідування та інші відомості, передбачені у ч. 5 ст. 214 КПК України. Копія цього повідомлення також надається викривачу (ч. 9 ст. 214 КПК України);

3) *отримати інформацію про закінчення досудового розслідування.*

Зважаючи на загальні положення закінчення досудового розслідування, визначені у ст. 283 КПК України, прокурор має у найкоротший строк інформувати викривача про здійснення ним однієї з нижченаведених дій:

- закриття кримінального провадження;

- звернення до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності;

- звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру;

4) *отримувати в порядку, встановленому в ст. 53^б Закону, тобто за заявою, інформацію про стан досудового розслідування, розпочатого за його повідомленням про корупційне кримінальне правопорушення. Запитувану викривачем інформацію надає слідчий або прокурор у строк не більше 5 днів з моменту подання заяви.*

Отримання викривачем інформації щодо перевірки його повідомлення про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією

У справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, передбачені у ст.ст. 172⁴ – 172⁹ КУпАП, протоколи про правопорушення мають право складати уповноважені на те посадові особи органів Національної поліції або Національного агентства.

Єдина відмінність полягає у тому, що посадові особи органів Національної поліції мають право складати протоколи за винятком правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а посадові особи Національного агентства мають право складати протоколи в частині правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище.

Справи про адміністративні правопорушення, передбачені у ст.ст. 172⁴ – 172⁹ КУпАП, розглядають судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів (ч. 1 ст. 221 КУпАП).

Оскільки в КУпАП не визначено окремого порядку повідомлення судами про результати розгляду справ про адміністративні правопорушення, передбачені у ст.ст. 172⁴ – 172⁹ КУпАП, рекомендується інформування викривача про кінцеві результати розгляду повідомлення про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією (*складення та направлення протоколу до суду*), здійснювати органам, які склали відповідні протоколи (*зразок повідомлення наведено у додатку до цих Роз'яснень*).

**Голова
Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр НОВІКОВ

Додаток
до Роз'яснень Національного агентства
з питань запобігання корупції
18.06.2021 № 6

ЗРАЗОК
інформування викривача про кінцеві результати розгляду повідомлення
про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією (складення
та направлення протоколу до суду)

власне ім'я та ПРІЗВИЩЕ викривача

адреса викривача

_____ (найменування органу Національної поліції або Національного агентства з питань запобігання корупції)
перевірено Ваше повідомлення щодо _____
(короткий опис змісту повідомлення)

Інформуємо, що за результатами перевірки стосовно _____

_____ (найменування посади, прізвище та ініціали особи, щодо якої складено протокол)
складено протокол про адміністративне(і) правопорушення, пов'язане(і) з
корупцією, передбачене(і) _____,
(вказати номер статті КУпАП, за якою складено протокол: ст.ст. 172⁴-172⁹)
який направлено для розгляду до _____
(найменування суду)